

Danske perspektiver, del 1: EBA's 2023 IFRS 9 Monitoring Report

Tilsynsmyndigheden EBA har igen i 2023 offentliggjort en statusrapport om implementeringen af regnskabsstandarden IFRS 9 blandt banker i EU, med omfattende analyser af både anvendte metoder og niveauer af kritiske modelkomponenter. I denne artikelserie vil Emborg Sidelmann gennemgå rapportens væsentligste observationer og anbefalinger set i et særskilt dansk perspektiv – herunder de danske tilsynsreaktioner, særlige betingelser i Regnskabsbekendtgørelsen og generelle forhold for banksektoren i Danmark. Denne første del fokuserer på bankernes IFRS 9 PD-modellering.

af Jarl Sidelmann og Linus Emborg, 22. januar 2024

I november 2023 offentliggjorde Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) **sin anden statusrapport** om implementeringen af den internationale regnskabsforordning IFRS 9 i EU regi. Rapporten tager udgangspunkt i en benchmark-analyse af HDP'er (High Default Portfolios¹) blandt 37 banker, herunder repræsentanter fra Sverige og Finland.

Overordnet finder EBA, at der er sket fremskridt i bankernes implementering af ECL (*Expected Credit Loss*) modeller, herunder brug af scenariebaserede tilgange og inddragelse af fremadskuende oplysninger (*forward-looking information*). Dette har resulteret i mere retvisende beregninger af nedskrivninger til dækning af de forventede tab.

Analysen bekræfter dog også en række observationer, fremsat i EBA's **tidligere statusrapport**, vedrørende uhensigtsmæssigheder i bankernes overordnede styring af modelrisici og governance omkring ledelsesmæssige skøn, samt modellering af kreditrisikoparametre og fastsættelsen af kriterier for stadieinddeling.

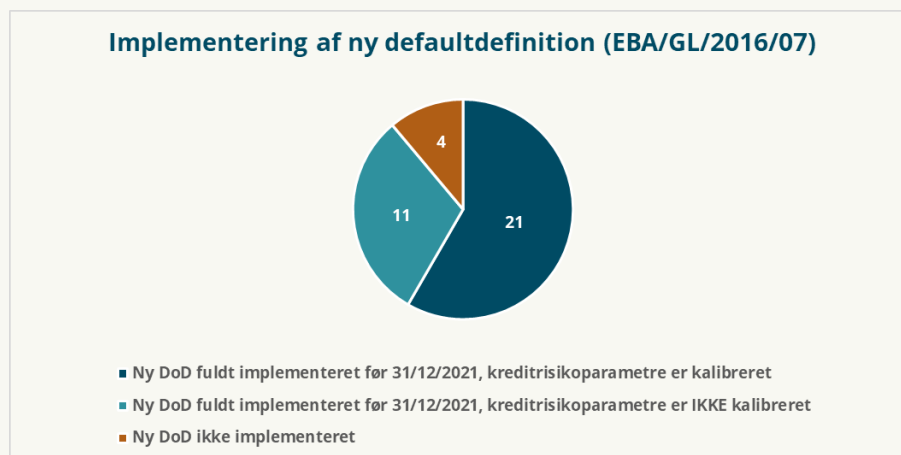
IFRS 9 blev implementeret som et krav for alle danske banker i 2018. De senere års usædvanlige konjunkturforskel har dog skærpet forventningerne til bankernes modelovervågning og sikring af retvisende nedskrivningsestimater, hvad det danske Finanstilsyn også løbende har lagt vægt på. Flere danske banker er desuden i gang med indfasning af ny defaultdefinition (EBA 2016/07) i deres PD-modeller, som er blandt EBA-analysens fokuspunkter.

Rapportens væsentligste observationer ift. IFRS 9 PD-modellering har derfor også relevans i et særskilt dansk perspektiv.

¹ High default portfolios dækker primært porteføljer af retailudlån, med og uden sikkerhed. Størstedelen af bankerne i analysen anvendte IRB-metode. Kun én bank anvendte standardmetode til opgørelsen af kreditrisiko under søjle 1.

IFRS 9 PD-modellering

EBA observerer, at flere banker endnu ikke har implementeret den nye defaultdefinition (DoD)² i kalibreringen af deres kreditrisikoparametre, men at definitionsændringen ikke i væsentlig grad vil påvirke modelberegne nedskrivninger.³ Status på indfasning og rekalkulering blandt banker i EBA-analysen fremgår her af Figur 1.

Figur 1: Status på implementeringen af ny DoD blandt banker i EBA-rapporten.⁴

- Vi vurderer, at flere danske banker også er i gang med implementering af ny DoD i deres PD-modeller. At modellerne ikke forudsiger forekomsten af defaults i overensstemmelse med den nye definition, medfører risiko for at nedskrivningerne ikke er retvisende.
- Vi bemærker, at PD-tærskelværdier⁵ for betydelig stigning i kreditrisiko og placering af udlån i stadie 2 eksplicit er defineret i den danske Regnskabsbekendtgørelses bilag 10. Skift til ny DoD må samtidig forventes at påvirke både 12-måneders og livstids-PD'er, da også IFRS 9 migrationsmatricerne vil blive estimeret ud fra den nye definition. Trods observationerne i EBA-rapporten, vurderer vi derfor, at skift til ny DoD kan have indvirkning på danske bankers forventede kredittab.
- IFRS 9-forordningen opererer ikke med en eksplicit defaultdefinition, men kræver blot overensstemmelse mellem den anvendte definition til regnskabsformål og bankernes

² EBA/GL/2016/07, *Guidelines on the application of the definition of default under Article 178 of Regulation (EU) No 575/2013*.

³ Dette angiver banker selv. EBA, *IFRS 9 2023 Monitoring Report*, s. 38.

⁴ Diagrammet afspejler rapportens figur 25, s. 38. Bemærk, at der i stikprøveanalysen indgår 37 banker, mens den pågældende analyse kun har 36 datapunkter, jf. rapportens s. 17. Se i den forbindelse også fodnote 1.

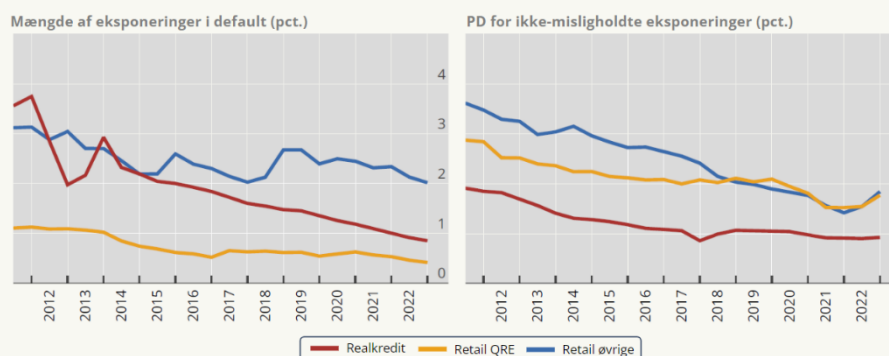
⁵ Finanstilsynet, BEK nr. 1043 af 05/09/2017, bilag 10, *Vurdering af betydelig stigning i kreditrisiko*. Tærskelværdier fremgår af punkt 8.

interne kreditpolitik.⁶ Vi vurderer, at det er almen dansk praksis at basere IFRS 9 defaultdefinition på EBA's retningslinjer (EBA 2016/07) og dermed anvende samme definition som til kapitaldækningsformål.

- Vi anbefaler, at banker, der endnu ikke har implementeret ny DoD, tager hensyn til den forventede konsekvens af implementeringen i form af justeringer eller tillæg til nedskrivningerne gennem ledelsesmæssige skøn. Vi bemærker, at IRB-pengeinstitutter jf. **Finanstilsynets tekniske vejledninger** også skal forholde sig til effekter af kommende regulering og relaterede modelændringer i deres stresstest.⁷

EBA finder, at modellerede PD-værdier generelt er signifikant *højere* end realiserede defaults for 2021, men fremhæver, at dette bør ses i sammenhæng med de senere års usædvanlige makroøkonomiske udviklinger. Særligt har statslige støtteforanstaltninger relateret til COVID-19 været med til at fastholde defaults på et af de laveste niveauer i 10 år. EBA finder endvidere, at *point-in-time* PD'er generelt er *lavere* end IRB-beregnete PD'er hos bankerne, hvilket forklares med, at generelt positive makroøkonomiske fremskrivninger er anvendt i IFRS 9-modellerne ultimo 2021.⁸

EBA har desuden observeret forskellig tilgang til håndtering af defaults for perioden 2020-2021, hvor visse banker har ekskluderet disse fra PD-modellers udviklingspopulation, mens andre ikke har. EBA understreger, at inkludering af data for perioden 2020-2021 kan reducere modellernes prædiktive evne, særligt i tilfælde hvor estimerne er baseret på kortere tidsrækker.⁹

Figur 2: Eksponeringer i default og IRB PD-niveauer for realkredit og retail i Basel-komiteens overvågningsrapport (september 2023).¹⁰

⁶ IFRS 9, § B.5.5.37. Forordningen opererer dog med en (afkræftelig) antagelse om, at et finansielt aktiv mere end 90 dage i restance er i mislighold (default), medmindre der er rimelige og velunderbyggede grunde til at antage andet.

⁷ Teknisk vejledning – Finanstilsynets makroøkonomiske stresstest for IRB-pengeinstitutter (2023), afsnit 4.15 og s. 26.

⁸ EBA, IFRS 9 2023 Monitoring Report, s. 12 og 36.

⁹ EBA, IFRS 9 2023 Monitoring Report, s. 39.

¹⁰ Grafen afspejler graf 50 i Basel III Monitoring Report, September 2023 (s. 59) og viser gennemsnittet for en stikprøve bestående af 111 gruppe 1-institutter (internationale banker, hvor samlet søjle 1 kapital overstiger 3 mia. USD). Bemærk, at stikprøven inkluderer banker uden for EU. Mængden af eksponeringer i mislighold afspejler ikke nødvendigvis realiserede defaults, da bankerne har forskellige processer for workout. QRE dækker her over revolverende kreditfaciliteter med en eksponering på maks. 100.000 USD og uden sikkerhed.

Det er EBA's generelle forventning, at banker skærper deres modelovervågning og implementerer afhjælpende foranstaltninger, hvis det observeres, at deres PD-modeller har manglende prædiktiv evne.

- Vi bemærker, at det danske **Finanstilsyn i deres julebrev for 2023** også har lagt vægt på at sikre retvisende nedskrivninger i lyset af de senere års usædvanlige konjunkturforskel.¹¹ Tilsynet finder det i den forbindelse vigtigt, at banker foretager "ledelsesmæssige skøn på områder, hvor de ikke med de benyttede metoder kan tage tilstrækkeligt højde for effekter, der endnu ikke er slået fuldt igennem" og at der foretages ledelsesmæssige skøn "for den betydelige usikkerhed forbundet med den økonomiske udvikling".¹²
- Vi bemærker, at **EBA i sommeren 2022 fremlagde en række principper**, med henblik på at sikre repræsentativitet af IRB-data, som indbefatter perioder med ekstraordinære støtteforanstaltninger relateret til COVID-19. Vi anbefaler, at banker, hvor årene 2020-2021 ikke er ekskluderet fra deres modellers udviklingspopulation, forholder sig til principperne som led i deres repræsentativitetsanalyser.¹³
- Basel-komitéen dokumenterer også den generelle udvikling i kreditrisiko over det sidste årti i **deres overvågningsrapport fra september 2023**. Rapporten viser, at for realkredit- og retail-segmenter er både andelen af eksponeringer i default samt niveauet for IRB-beregnete PD blevet væsentligt reduceret i løbet af perioden (figur 2).

Jarl Sidelmann
Manager

+ 45 2973 6336
jarl@embsid.dk
 LinkedIn

Linus Emborg
Director

+ 45 2068 4068
linus@embsid.dk
 LinkedIn

¹¹ Tilsynet fremhæver bl.a., at "situationen for institutternes kunder [er] behæftet med betydelig usikkerhed" grundet "det højere renteniveau, svingende energipriser, negativ eller svagt positiv vækst i Danmark og i vigtige samhandelslande samt mindre stabile geopolitiske forhold". I risikobilledet for andet halvår 2023 konkluderer tilsynet også, at "følgevirkningerne af det inflationschok, som ramte dansk og international økonomi i 2021-2022", "materialiseringen af geopolitiske risici" og "stigning i risikopræmier og renter" er blandt de væsentligste risici i det finansielle system. Vi bemærker også, at International Accountings Standards Board (IASB) ved begyndelsen af pandemien anbefalede, at effekter, der ikke kunne indfanges af IFRS 9-modeller blev håndteret enten ved justeringer af anvendte makrosценарier eller som tillæg til nedskrivninger gennem ledelsesmæssige skøn. Se IASB, *IFRS 9 and covid-19 - Accounting for expected credit losses applying IFRS 9 Financial Instruments in the light of current uncertainty resulting from the covid-19 pandemic*, s. 2, Finanstilsynets Orienteringsbrev for regnskabsaflæggelse 2023 og Risikobilledenotat (20. november 2023).

¹² Finanstilsynet, *Orienteringsbrev for regnskabsaflæggelse 2023*, afsnit 1.2.

¹³ EBA anbefaler i udgangspunktet, at perioder, der indbefatter COVID-19 ikke ekskluderes fra IRB-udviklingsdata, men at evt. manglende repræsentativitet derimod håndteres ved justeringer eller via MoC (*Margin of Conservatism*). EBA anbefaler ydermere, at banker udskyder rekalkulering til LRA (*Long Run Average*), så længe det ikke kan verificeres, at de realiserede defaults for perioden er holdt kunstigt nede af statslige støtteforanstaltninger. Se EBA, *Principles that should be applied in ensuring representativeness of the IRB-relevant data impacted by the COVID-19 pandemic and related measures* (2022).

Litteratur

- Basel Committee on Banking Supervision, *Basel III Monitoring Report 2023*
- EBA, *IFRS 9 Implementation by EU Institutions*, European Banking Authority (2023)
- EBA, *IFRS 9 Implementation by EU Institutions*, European Banking Authority (2021)
- EBA, *Principles that should be applied in ensuring representativeness of the IRB-relevant data impacted by the COVID-19 pandemic and related measures* (2022)
- EBA/GL/2016/07, *Guidelines on the application of the definition of default under Article 178 of Regulation (EU) No 575/2013*
- ECB, *Regulation on the materiality threshold for credit obligations past due* (2018)
- IASB, *IFRS 9 and covid-19 - Accounting for expected credit losses applying IFRS 9 Financial Instruments in the light of current uncertainty resulting from the covid-19 pandemic* (2020)
- Finanstilsynet, BEK nr. 1043 af 05/09/2017, bilag 10, *Vurdering af betydelig stigning i kreditrisiko*
- Finanstilsynet, *Teknisk vejledning – Finanstilsynets makroøkonomiske stresstest for IRB-pengeinstitutter* (2023)
- Finanstilsynet, *Orienteringsbrev for regnskabsaflæggelse 2023*
- Finanstilsynet, *Risikobillede* (20. december 2023)